

XI.

A Felkai-völgyön keresztül a Rovátkán át a Nagytarpataki-völgybe.

Németből Pinder R. után Z. J.-tól.

A Tátrába ismételve tett nyári kirándulásaim alkalmával már gyakrabban ébredt fel lelkemben a vágy, hogy a felső részében oly ritkán látogatott Nagytarpataki-völgyet hosszának egész terjedelmében bebarangoljam. A kivételben azonban mindig akadályozott azon gondolat, hogy nagyon is egyhangú leendene, a Rainer-gunyhótól fel a két Tarpataki-völgy egyesüléseig és vissza ugyanazon utat kétszer tenni meg.

Midőn tehát 1877. augusztus havában, egy ritka szép, derült és meleg reggel a Felkai-völgyből jöve, harmadszor vagy negyedszer a Lengyel-nyergen álltam és a Poduplaszky-völgy Fagyos-tavára tekintettem, melynek befagyott kerülékéből a középben mély-kék vize rejtélyesen és csábítóan mint egy szép szem üdvözölt, akkor vezetőm botjával jobbra, keletnek, magas, meredek, barna sziklahomlokzat felé mutatott és mondá: „Ezt Kis-Viszokának hívják és azt megkerülve a Nagytarpataki völgybe is el lehet jutni“.

Ezen pillanattól fogva határozott tervem volt, mihelyest csak lehetséges Tátra-Füredről a Felkai-völgyön keresztül, a Lengyel-nyergen át, a Fagyos-tó mellett, a Kis-Viszoka alatt és körül a Nagytarpataki-völgybe menni és ezen végig ismét Tátra-Füredre térni, s így szép nyári napon az egész hegyágot, annak legmagasabb kiemelkedését, a Birbicset, körüljárni. Más, már azelőtt tervezett és megteendő hegyi kirándulások megakadályoztak 1877-ben ezen szándék kivitelében.

1878. augusztus 11-ike ismét Poprádon és Tátra-Füreden talált és a nem nagyon állandó idő daczára elhatároztam a már elébb említett terv kivitelét.

Hogy a fáradságtól megkíméljem magamat, elö-kéltem, hogy a Felkai-tóhoz lovagolni fogok és délután a Rainer-gunyhótól a Nagytarpataki-völgybe ismét ló-háton megyek.

Embereimmel, egy lovász-fiúval és egy vezetővel, ki némi élelmi szert, távesüvemet, naplómát és egyéb apróságokat vitt magával, elindultam tehát lóháton Tatra-Füredről 7 óra 15 perczkor, elkésve az időjárás miatt.

A Királyhegy velem szemben sűrű felhőkbe volt burkolva, maga a Tatra azonban még világos és tiszta volt, de már a Kereszthalmon a Gerlachfalvi-katlanból meglehetősen erős szél által felém hajtott felhőfoszlányok nedves fátyolukba borítottak. Az időjárás ezen jelei nem valának nagyon kedvezők; midőn 9 órakor a Felkai-tóhoz értem, már kis cseppekben esett az eső és a völgyön fölfelé gyorsan haladó köd és felhőfoszlányok jobbra elfedték a Szekrényes szagatott gerinczét, balra a Gerlachfalvi-csúcsnak meredek falait, melyek a borús nap gyenge fényében még soha sem tekintettek oly sötéten és fenyegetőleg reám, mint jelenleg.

Elhatároztam bevárni, vajjon nem fog-e jobbra fordulni az idő a változás közönséges órájában, délelőtti 10-től 11-ig, a régi közmondásra gondolva: „a reggeli eső és a menyasszony könnyei nem tartanak soká“; a tó melletti omladozott gunyhó védelme alatt a kosárból, melyben élelmi szereim voltak, feltörtem két kemény tojást, melyek fájdalom, mivel romlottak és kellemetlen szaguk voltak, ép oly rozsaknak bizonyultak, mint az időjárás. Miután csekély megszakításokkal folytonosan esett az eső, végre 11 óra felé úgy látszék, hogy derűre akar változni az idő és én haragudtam, hogy nem voltam szintén oly okos, mint egy urakból és nőkből álló társaság, mely utánam a tóhoz érkezett és nem törődve az esővel, a Virágos-kerthez rándult.

Hátára segitettem Új-Lesznából való Kirner Pál vezetőmnek a kosarat, meghagytam a lovászfúnak, hogy két órát a tónál várjon reám, ha pedig arra az időre vissza nem térnék, induljon a Tarpataki völgybe, magam pedig 11 óra 10 perczkor indultam el a tótól.

Meglehetősen hűvös volt, de a Virágos-kert és a Hosszú-tó között ismét esni kezdett az eső, és mi láttuk, miként igyekezett az előbb említett társaság elég borús képpel néhány nagy szikladarab alatt az eső elől megvonulni. Büszkén mentünk el mellettök, mint igazi hegyi vándorok, kik jobban értünk az időjáráshoz s

adott viszonyok közt fel sem vesszük; némi óvatossággal megmásztuk az esőtől nedves sziklatömböket a Hosszú-tó keleti oldalán. Időközönként az eső is megállt, de csak azért, hogy ismét újult erővel kezdje rá.

Így értünk a Hosszú-tó melletti tömbökön át a felső völgymélyedés azon részére, hol ismét gyepes területek is találhatók, és a völgy közepében felfelé álló, utolsó nagy hömpölyt már egy darabig magunk után hagytunk. Épen déli 12 óra volt. A Lengyel-nyereg időről időre látható volt, de most sűrű feketés-szürke felhők, melyek fölébe emelkedtek, egészen elboríták és erős zápor kezdett esni.

Mivel vezetőm a Fagyos-tónál épen nem látszott valami kitűnő helyismerettel bírni, a borús idő pedig semmi kilátást nem nyújtott, azonkívül igen közel állott a lehetőség, hogy az egyedüli és helyes átjárást, mely a tó környékétől a Nagytarpataki-völgybe vezet, a felhőkben és ködben eltéveszthetnők és áthághatatlan falakhoz érhetnénk, elhatároztam visszatérni.

Nem akarom tagadni, hogy még egy más körülmény is létezett, mely ezen elhatározásra bírt.

Bájos olvasónő, kegyes és szakértő olvasó, ezennel mint buzgó vadászt mutatom be magam.

Amde mindenki előtt ismeretes, hogy a vadászemberek mind babonások, és reményilem, hogy legalább olvasóim szebb felének részéről helyesléssel találkozom, midőn egyenesen kijelentem: magam is az vagyok!

Az elmúlt évben ugyan ezen napon augusztus 12-kén, midőn nagy gyopár-bokrétával (Edelweiss) a Bélai-mészahavasokról jöttem, a Zöld-tó partján egy dühöngő hegyi zivatar ért utól. Épen a tó keleti partján álltam akkor szemközt a Kárbunkulus-toronnyal, melyet mondák öveznek, és rajzoltam az óriási sziklakört a tó nyugati oldalán, midőn az első égdörgéssel jég-szemek zörrentek le rajzpapírosomra.

Az azon időből való benyomás, a víztömegek, melyek a felhőkből és a hegyfalakon lezuhantak, a villámok, melyek közel hozzám a fenyűket széthasgatták, és a menydörgés, mely szüntelenül, mint az ágyúk dörgése egy ütközetben, a Késmárki-csúcs oldalaitól a Kárbunkulus-toronnyig, a Morgástól a Mészárszélig vagy Lejtőkig a viszhang által ezerszeresve adatott vissza, még élénken éltek emlékezetemben.

Most tehát a záporosóban a Hosszú-tó felett gondolnom kellett arra, hogy épen ezen napon egy évvel

ez előtt a két és félórától délutáni nyolcz óráig tartó zivatarban úgy megáztam, mint soha azelőtt életemben, és ezen gondolatból merült fel a meggyőződés, hogy augusztus 12-ike reám nézve szerencsétlen nap gyanánt van előre elrendelve. Ezen hit vagy babona volt tehát, mely oly elhatározó befolyást gyakorolt reám, hogy visszatérésre határozzam el magamat.

Sajnálattal bár, de mindjárt hozzá is láttam a visszavonuláshoz. Lassabban értem a Felkai-tóhoz lefelé, mint a hogy előbb feljutottam volt, mert az eső ez alatt csuszamlóssá és simává tette a sziklatömböket a Hosszútó keleti partján, hogy csak a legnagyobb óvatossággal lehetett rajtok áthatolni.

A Felkai-tónál még ott találtam lovamat; e közben az idő annyira kiderült, hogy kevés vártatva boszúságomra valamennyi csúcs és gerincz tisztán látható volt.

Ismételve megtenni a hegyi utat, ez alatt már késő lett. A tónál melengető tűz mellett költém el ebédemet s legalább a Gránát-falon lefolyó s az eső által teljesen megáradt vízesés látását élvezhetém. Délután mégis meg volt azon elégtételem, hogy átázva a legszebb esőben érkezhettem vissza Tátra-Füredre.

Csaknem teljes hét múlt el, mi alatt részint az eső, részint más kirándulások, majd pedig az idő közben nyert meggyőződés, hogy a tervezett kirándulást csak teljesen tiszta és állandó időben lehet megtennem, visszatartóztattak annak kivitelétől. Több vezető és hegyismerőtől több és több tájékozást szereztem magamnak tervemet illetőleg, különösen pedig Schwarz Pál úr, Tátra-Füred volt igazgatója, híres zergevadász és Tátra-Füred havasi környékének jó ismerője volt szives, a leghasznosabb közlésekkel szolgálni.

Augusztus 17 kén este végre terveinknek, úgymint az én hegyi kirándulásomnak és az ő zergevadászatainak a Közép-ormon kedvezőnek ígérkezett az idő.

Este tíz óratájban a kávéház előtt elválván, a Királyhegy-csoport a távolban felhőtlenül feküdt csudálgató szemem előtt nemesen és nagyszerűen körvonalozott alakjában a fogyó hold tiszta megvilágításában. Az égboltozaton csendesen és biztosan ragyogtak a csillagok, a hold legkevésbé sem volt elfátyolozva. A magok tisztaságában kísértetiesen az égbe nyúló csúcsokról gyenge éjjeli szellő lengett, a fenyvesek között suttogva a völgyek felé, és gazdag harmat borítá a fűvet, midőn vizsgálódva kezemmel végig mentem rajta.

Augusztus 18-án reggel felébredtve embereim által, ismét kedvezőnek találtam az időt és 5 óra 20 perczkor útra keltünk, én már kipróbált lovamon. A reggel hideg volt, de pompás a maga tisztaságában.

A legkisebb szellőcske sem volt észrevehető; a veres és jegenye fenyő minden ága utunkban a Kereszthalomhoz gazdagon ragyogott a harmatesőppektől, melyekben a reggeli nap sugarai színeket szórva megtörtek.

Elragadóan szép volt az út egyes tisztásairól a kilátás az átellenes Királyhegy-csoportra, mely reggeli derüjében tökéletesen felhőzetlen feküdt előttünk. Csak a Poprád síkján simúltak a földhöz egyes felhőgomolyok. Egy császármadár ily korai látogatást nem reménylven, felszállt közel az úthoz egy borókafenyő-bokorból és tova repült a Nagyszalóki-csúcson felhúzódó erdőállományba.

A Kereszthalomról a Felkai-völgybe lefelé lovgolván, a felső völgyfok felől hideg szél fújt felém, mely horzongatott egy kissé, de örömmel üdvözöltem mint a jó idő hírnökét.

Hét órakor a Felkai-tónál voltunk és hét óra 10 perczkor kezdtünk én és vezetőm, Spitzkopf Pál (az órás), felfelé hágni. A felmenet nem volt fárasztó, és pihenés nélkül mentünk előre; 8 óra 45 perczkor a Lengyel-nyergen voltunk. Hideg volt oda fenn a legszebb nyári napfény daczára, de mily kilátás tárult fel a szemlélő előtt!

Nyugatra a főgerincz, a Tátra és Tengerszem csúcsa meredek sziklafalai a délről jövő napvilág ellentéte következtében még sötétebben, mint máskor a reggeli szürkületbe borított mélységekbe estek le. Meredeken ott feküdt alattam a Fagyos-tó, melynek közepe fehér sugarakban töredezett jéglepellet volt fedve és ezt keskeny kékes-zöld vízöv vette körül.

A tó mögött emelkedett ki a völgyből az úgynevezett Gömbölyded-torony (Kauliger Thurm), egy magánosan álló, groteszk sziklakúp; mellette és mögötte legett fehér és barna havasi juhokból álló nyáj. Tovább lejjebb a Poduplaszki-völgy fehérülő nagy törmelékmezejét láttam, nem messze annak a Bialka-völgygyel való egyesülésétől, és a mögött a sötét fenyveseket.

Éjszakanyugatra a szemkört az impozans Wołoszyn-hegylánczolat határolta, míg egyenes irányban a szem egész a galicziai dombvidékig láthatott.

Legérdekesebb kilátásom volt azonban kelet felé, ott feküdt előttem az út, melyen haladni akartam. Keletre a Fagyos-tótól húzódott a főgerinczhez egy omladékmező, mely csak legfelsőbb végén mutatott néhány vigasztaló zöld gyepfoltot, déltől pedig szegélyezve volt a főgerincz meredeken leeső sötét falai azon helyétől, a honnét a Bibires és a Nagyszalóki-csúcs mellékága délkeletre nyúlik ki.

Ezen gyepfolt két harmadát tette a Fagyos-tó és a főgerincz közti magasságnak, és fölfelé keskeny sziklavágányban végződött, mely jobbra az előbb leírt sziklafalakkal, balra alacsony szirtborda által volt szegélyezve, mögötte hasonló kúp volt látható, melyet másikkal, keleti oldalán meredek és magasabb falak és szirtetek vettek körül. Legfelsőbb végén mutatkozott keskeny, más fél ember nagyságúnak látszó csorba, melyen át felém köszöntött a naptól fényesen megvilágított, meleg kék égnek egy darabkája a Nagytarpataki völgy felől.

Pál, ki a szél elől egy sziklatömb mögé vonult és ott egykedvű nyugalommal egy darab szalonuit és kenyeret pálinkával öblített le, kérdésemre oda mutatott a törmelékre és az azontúli sziklavágányra, azt mondván: „ezen szakadékban megyünk fölfelé“.

Ezen törmeléket nem igen kínálkozóan tartván, félénken bátorkodtam indítványozni, hogy közvetlenül a keletre mellettünk lévő, meredeken leeső főgerincz falai alatt menjünk oda át, mi által már a törmelék felett a szakadékba érhetnénk, azonban Pál állhatatosan megmaradt nézete mellett.

A nyugati kilátás alapvonalait gyorsan vázolván, kezdtünk lefelé ereszkedni 9 órakor a Lengyel-nyereg északi oldalán. A meredély itt mindenütt apró kavicsokkal lévén fedve, mely nagyjából enged az ember lába alatt, a leereszkedés nem volt nagyon kellemes, a felhágásnak azonban még kellemetlenebbnek kell lennie. De ezt egy velünk szemközt jövő gorál *) semmibe sem látszott venni, mert ez irigylendő ruganyossággal és gyorsasággal kapaszkodott fölfelé a részünkről épen most elhagyott horhosra, hogy, mint mondá, lássa, mily idő van oda át Magyarországon.

Nem szálltunk le egészen a Fagyos-tóhoz, hanem vagy 180 m. felül megkerültük dél és kelet felé. Itt és míg a törmelék-mezőhöz értünk, egészen jó dolgunk

*) Lengyel körülakó.

volt, ezen azonban, mely folytonosan engedett lábunk alatt s elmozdult, és hol még nagyobb kövek sem feküdtek biztosan, a felhágás bajos.

A görelyen itt-ott czikk-czakk-vonalakban felkapaszkodtunk és idő közben meg-megállva csodálva szemléltem a jobb oldalt fekvő főgerincznek iszonyatos falait, melyek itten egy rézsutoson közepe táján húzódó párkányt kivéve, nem csak hogy függélyesen leereszkednek, hanem helyenként még előre is hajolnak.

Én Pálnak azt indítványoztam, hogy egyenesen törmelék-mezőnkön keresztül neki tartsunk a bal oldalt szegélyező sziklabordának, és hogy megkísértsük, vajjon nem volna-e kényelmesebb azon túl felfelé mászni. Ő azonban azt vélte, hogy ott olyan falakhoz érünk, melyeken felkapaszkodnunk lehetetlen. Ott maradtunk tehát törmelék-mezőnkön és rövid idő múlva végét is értük.

Mindenekelőtt sűrűbbek lettek a gyepfoltok és azokon itt-ott legalább biztos lépést nyerhettünk; midőn azonban szöges cipőm a sziklavágányban már gránitra lépett és kezem az egymáshoz közel álló sziklaoldalakon majd jobbra, majd balra kapaszkodhatott, és midőn a felhágás heve a csorbának minden pillanatban látható közeledése következtében mindinkább növekedett, oly gyorsan és oly könnyedén másztunk felfelé, hogy szintén kedvünk telt benne.

És így 10 óra 5 perczkor a keskeny csorbába értem, mely alig két lábnyi szélességű, kettőnknek épen csak elég helyet nyújtott az ülésre, hogy ha odalapúltunk az oldalsziklákhöz. Mily nagyszerű kilátásom volt már az első pillanatban a csorbán át kelet felé!

Melegen, napsütötten és vidáman feküdt előttem a széles Nagytarpataki-völgy számos tavával, a mögött emelkedett keleti határát képezve a Közép-gerincz és e mögött balról jobbra a Jégvölgyi-, Zöldtavi-, Éjszaki-mellék-, a Késmárki- és Lonnici-csúcs. Merész idomú ormaik vakító hómezőkkel díszítve és csillogva ezüst szürkészöld patinában, melyet a földabrosz tarjag (Landkartenflechte) a gránitnak kölcsönöz, meredtek a tiszta meleg nyári levegőbe. Jobbra a Bibires fenyegetően emelkedett csodálatos, fönt roccoco-alakú kürtőkben végződő szirtoszlopaival, melyről nekem Schwarz mondá, hogy nem sikerült neki azt megmászni, és távolabb gyöngye félhomályban feküdt a Nagyszalóki-csúcs szag-

gatott falaival, mely innét korántsem néz ki oly szelíden, mint Tátra-Füred felől.

Álmélkodásomból alattam sebesen eldurraut két lövés riasztott fel.

Ezek felébresztették a völgy falain a vízhangot, mely menydörgésként dördült egyikről a másikra, míg lassanként a távolban elhalt. Tehát a vadászok sem rándultak ki hiába ezen áldott reggelen; legalább lövéshez jutottak, vajjon találtak-e, csak később tudhattam meg.

Most azon oldal felé fordultam, honnét jöttem volt. Egészen más kép tárult itt elé.

Hogy ha a Nagytarpataki-völgy szemlélése napfényes, mosolygó és fenségesen nyugodt képet mutatott, addig az, mit nyugaton magam előtt láttam, sötét, sőt komor jelleget viselt, habár ezen bérczvonulat fölött ép oly tiszta égboltozat terjedt és ugyan azon verőfényes nap világította meg. És ha a kilátás, hátrólva a két barna sziklafal által, melyek közfalként vették körül a szűk szakadékot, melyen felfelé jöttem volt, csak korlátolt és nem oly szabad lehetett, mind a mellett mégis sokkal imponálóbb volt, mint kelet felé. Ugyan is szabad kilátást nyújtott a főgerinczre a Vaskapútól a Ryzy-ig; sötétén, sőt feketén látszottak a szemközi Tengersizem és Tátra csúcsa sziklafalai csaknem függőlesen leereszkedni a Cseh-tó és az ettől éjszak-nyugatra fekvő két Jeges-tó völgyeikbe, csak ritkán szakittatva meg egyes sziklabástyák, párkányok és padok által. Nagy mélyedésben a Vaskapú alatt, még nem világítva a naptól, feküdt nagy hó-mező bágyadt, halotti fehérségében. De vakító, fehér, nap-sütötte hómez simúlt a nyulánk Tátra-csúcsához, az egész hegység legszebbikéhez, mely joggal viselheti e nevet, mint az egész hegylánc képviselője. Meleg napsugarak csókolták szűz homlokát és megaranyozták háromágú koronáját. Egy másik hómező a Tátra és a Tengersizem csúcsa között és számos hósávoly, melyek vízesésként a völgy felé aláhúzódtak, még fokozták az ellentét által ezen falak sötétségét, melyek végükön kifürkészhetetlen és ismeretlen mélységbe süllyedni látszottak.

A nagy hómező is, mely a déli Békás-tavak völgyének felső végén a Tátra és Tengersizem csúcsa között fekszik, vakítóan fénylett felénk, és a gerinczet e két csúcs között fekete vonalnak láttatta.

Alig emlékszem a Tátrából más, hasonlóan nagyszerű és magasztos komolyfenségű havasi látványra,

mely a mellett egyáltalában nem visszarettentő, hanem tiszteletet parancsoló. Ezen kép komoly hangulatot idézett elő, de szabadítólag és emelőleg hatott a lélekre.

A Suchawoda-völgy felső katlana a Fekete- és Jeges-tó körül, a melybe a Kosćielec csúcsa, a Żolta-Turnia és a Granat meredek, vad és komor falai hősávolyaikkal leessenek, sem mérkőzhetik ezen képpel. Mert ezen katlan felső végén fekvő rettegett Zawratról szabadon kalandozik a szem éjszakra az erdőkön és halmokon a látszólag véghetetlen galicziai síkfeldé felé, mely a távolban kékesen folyik össze a látó határral; lent a tájék színezete vad, dühről, bosszú és pusztításról beszél. Itt azonban e csorbán bennvagyunk a kárpáti havasok bennső szentélyében, köröskörül csak fenn-völgyek, tengerszemek, rovátkolt gerinczek s merész alkatú csúcsok vannak, sehol sem éri el a szem a síkságot. A magas álláspont pedig, a bércek égbe nyúló magassága és a kiterjedt égboltozat a korlátolt kilátás daczára a szemlélőben mégis felkeltik a szabadság érzetét. És ha nem tagadható, hogy itt is a rombolás képcével találkozunk, ezen rombolás csak olyannak tűnik fel, mely a természet nagyszerű alkotásától elválaszthatatlan. A ki fogékony szívvel egy pillantást vet ezen körbe, kénytelen bevallani, hogy a természeti erők műhelyének kellő közepében van, és csodálattal párosult tisztelettel fog meghajolni a természet fennsége, szabadsága és nagyszerű egyszerűsége előtt.

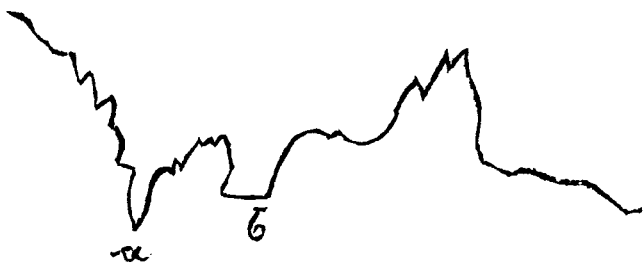
Miután a kilátást mindkét oldalról bőven élveztem és alapvonalaiban naplómbe felvettem volt, a siker feletti örömünkben másodszor láttunk a reggelihez, oda lapúlva a dél-keleti oldal szikla-hasadékaihoz. Oly gyorsan végeztem reggelimet, a mint csak lehetséges volt, hogy ismételve a pompás kilátás szemlélésének adjam át magam. A csorbának éles szikla-bordáján, mely becslésem és a magyar államnyomda térképe szerint 2100—2130 méter magas lehetett, lovagló helyzetben foglaltam állást, sütkéreztem a kellemes napon, s átkutattam a távcsővel a Közép-orom hasadékait és a Nagytarpataki-völgy fenekét. Mielőtt búcsút vettünk volna ezen horhostól, melyet igen találóan „Rovátka“-nak (Kerbchen) neveznek, mert mintegy berovátkolást képez a főgerinczbe, megvissgáltuk még járhatóságát azon szakadéknak, mely a szikla-bordán túl bal oldalra van és a melyben én a felhágást meg akartam kísértetni, mit azonban Pál lehetetlennek

állított. Látszólag neki volt igaza, de hogy ezt biztosan megalapíthassuk, hosszabb vizsgálódás és ezen mellékszakadéka való lemenetel lett volna szükséges, a mihez kedvem nem volt.

Távozásunk előtt csorbánk görelyes talajában még néhány példányát találtam a kedves, csinos havasi tarnicsnak, melynek virágai az éghez annyira hasonló azurkék színnel bírnak, hogy ha nagyobbak volnának, kísértetbe jönne az ember, azt hiinni, hogy ezek a regebeli kék virágok.

10 óra 45 perczkor kezdtünk lefelé indulni, a mi könnyen ment, kezdetben görely-talajon, majd gyepfoltokon, melyekből egyes kőomladékok állottak ki, a lábunk biztos alapot nyújtván. A lejtő meredek volt ugyan, de most a hosszú alpesi bot megtette szolgálatát, melyet mindenki tud becsülni, ki csak egyszer is tapasztalta, mennyire kiméli helyes használat mellett lemenetnél a térdeket. Gyakran meg-megállottunk, hogy egyes előttem feltűnő havasi növényeket Pál kosarába takarítsunk, így a többi közt egy pompás aranysárga szirontákot, veres szakafélét (*Sedum*) és a tarkör (*Gems-wurz*, *Doronicum*) virágait, melyek nagyságukkal és aranysárga színökkel kis napokként ragyogtak felém.

A felső völgy aljára érve, visszafordultam, hogy még egy pillantást vessek a mi Rovátkánkra. Körülbelől így nézett ki.

Kezdetben úgy véltem, hogy a két hasadék szélesebbikében ültünk (*b*), de csak hamar meggyőződtem arról, hogy ama egészen keskeny fent *a*-val jelölt sziklahasadék volt az, melyen át a Nagytarpataki-völgybe vonultunk, s Pál biztosított arról, hogy a járhatatlan sziklák következtében mind a felhágás, mind a leereszkedés lehetetlen ama szélesebb csorbán át.

Tovább vándoroltunk, átléptünk egy hó-mező alól eredő patakocskán, melyből óvatosan ittunk, s nem sokára négy, egymás mellett fekvő kis tómedenczéhez értünk.

Ennél megállva, Pál nagyobb összegyűlt víztömegre mutatott, melyet Fehér-tónak nevezett. Mögöttünk, tehát dél-nyugat felé állítása szerint egy völgylépcsőzeten a Hosszú-tónak és a Kalánfüves-gödörnek szintén egy tóval kell feküdnie. Őszintén bevallva, előttem a Nagytarpataki-völgy hydrographiája gyenge lábon látszott állani, és hogy még Humboltjára vár. Az elővett térképek sem voltak képesek, kellő felvilágosítást adni. Kolbenheyer Tátra-térképe csak 4 tavat mutatott az 1866-ik Évkönyv 104-ik lapján felsorolt 8 nagyobb és 7 kisebb tó közül, és az oda rajzoltak megnevezése teljes ellentétben állott az én újesznai hydrographusom adataival, ki egyébiránt ritkán fordúlhatott meg itten.

A magyar államnyomda térképen 14 tavat lehetett ugyan látni, de egyiknek sem volt neve megadva. Le kellett tehát arról mondanom, hogy a vitatkozó feleket egy kalap alá hozzam.

Pál Fehér-tava mögött széles és meglehetősen alant fekvő bemélyedés látszott, mely ahul gyepes volt és feljebb vöröses és eléggé görelymentes talajjal látszott birni. Véleményem szerint ezen nyergen át, annak szelid contourjai után ítélve, talán könnyen lehetne a javorinai Siroka alatt lévő Zöld-tó völgyébe jutni, míg ellenben az átjárónak a Rovinki-völgybe tovább balra, az az nyugatra és magasabbnak kell lennie.

Napi főmunkánk már hátunk mögött levén, mostantól kezdve a völgyön lefelé ballagtunk.

Fájdalommal kellett itt tapasztalnom, hogy Pál a völgy földrajzát illetőleg is sötétben tapogatódzott, a mi hydrographiai ismereteibe való bizalmamat is jelentékenyen megrendíté, bár ő azzal metetegetődzött, hogy ezen völgyet csak ritkán látogatják s így neki nincs alkalma, hogy azt alaposan ismerni tanulja.

Különben hogy nem vettük utunkat a Hosszú-tónak, mit fájdalom csak későn fedeztem fel, ez Pál részéről azon jó szándékból történt, hogy engemet lehetőleg kényelmesen kalauzoljon. Az által azonban, hogy ebbeli törekvése folytán mindig a Közép-oromnak tartva, engem arra kényszerített, hogy a patak menti utat elhagyjam és keresztül törjem magam egy menedékes lejtőn sűrű törpe fenyűn át, eltévesztette célját, mely sorsban igaz, hogy az emberiség egyéb boldogítóival is osztozik,

és bebizonyította, hogy e völgy csapásainak ismeretét az idő folyamában elfelejtette.

Fáradtságos küszás után meglehetősen nagy gyepes lápára (Plateau) értünk; ugyan azon több kis tó volt egymás mellett, melyeket Pál előttem Hagymás-tavaknak (Lauch-Seen) nevezett, állítólag a körülöttök sűrűn tenyésző foghagyma miatt. Ezen tavak megetti tőzeges talajon a Közép-orom felé felfedeztem örömökre Schwarz szöges czipőinek nyomait, melyek lefelé mutattak; mindenek előtt tudtam, hogy jó úton vagyok, s azon kívül reményem volt még, hogy a zergevadászokat utólérem, kikről a reggeli lövések után mit sem hallottunk. Rövid idő múlva ama a Tátra déli völgyeit annyira jellemző tófalhoz értünk, mely különben a Nagytarpataki-völgyben oly alant fekszik, mint az én előttem ismeretes déli völgyek egyikében sem. Gyepes keleti oldalán kényelmesen ereszkedtünk le csapáson, jobbra hagyván a szikla-falakat, melyeken vékony vízér csörgedezett.

A tófal alatti völgy aljára érve, a patak mentében és közben átlépve azt, a durva görelylyel fedett gyepen szabadabban haladhattunk. A nap ezalatt feljebb és feljebb emelkedett volt, és körülövezé most a balra fekvő gerinczeket a távolság ama kékjével, mely mindent félhomályba egymásba olvaszt.

A Közép-orom hegyága összefolyt a Lomniczi-csúcsról délkelet felé előtte leereszkedő gerinczczel annyira, hogy a mint hangos zuhogást közelebb és közelebből halltam, azt véltem, hogy az Óriás-zuhatag vagy a Nagytarpataki-vizeséseket hallom.

De Pál jobban értesített és alig egy negyedórai menet után felfedeztem a zúgás okát. Mély hasadék-ból, mely a Közép-orom gerinczét itt ketté vágja, ömleszté szép vizesés tejszínű, hőszülte vizét zúgva és tombolva csaknem függélyesen lefelé.

Rövid ideig gyönyörködve ezen fenséges látványon, melynek nagyszerűségét még fokozta a Közép-orom merev és szaggatott sziklafalainak környéke, nem sokára az úgynevezett középső tüzelőkőhöz értünk, mely közvetlenül a főpatak partján áll.

Ezt Pál a legalkalmasabb delelő helynek nyilvánította.

Kiraktuk tehát kosarunk tartalmát és azon felüdültünk, minősége ez alkalommal nem hagyott kívánni valót. Azután hanyat feküdtem, és elkezdtem merülni az előttem levő Közép-orom és a fölöttem levő kék ég

szemlélésébe, — álmodozásra igen csábító foglalkozás.

Mindinkább észrevehető hűvösség alólról és a rákövetkező vizsgálása a hűvösített részeknek csak hamar azon fölfedezésre vezettek, hogy ruhadarabjaink jogos tulajdonságaihoz tartozik, hogy bizonyos korban éles szirteken való lovaglás folytán szétfoszlanak. Minthogy hegyi öltözetem (térdradrág, hegyi harisnya és szöges czipő) gazdag, sokféle hegyi és vadászati kirándulások alkalmával szerzett tapasztalatai és innen eredt nyomai daczára, melyeknek inkább bizonyos tiszteletet kellett volna felkölteniök, gyakran magára vonta a tátrafüredi vendégek gúnyját, ezen felfedezés élénk megdöbbenést ébresztett bennem azon gondolatnál, hogy még a Róza-menháznál a szép napokon ott számosan egybegyűlt tátrafüredi előkelő világ előtt el fog kelleni mennem, hasonlóan mint a tengeri betegségbe esett utazóknak a hajó elhagyása után Helgolandon a fürdő-vendékek úgynevezett Lüster-allée-je (pellengér-fasor) mellett. Azonban eszembe jutott, hogy Pál kosara még könnyű és meglehetősen hosszú nyári felöltőt rejt magában, és ez egészen visszaadá hideg véretem.

De a szíves olvasó ne nevéssen kicsinylőleg belsöm ezen forrangása felett — egy szagatott ruhadarab a nevetség átka következtében már sokszor döntött egy egész emberi élet sorsa felett p. o. szerelem-vallomás alkalmával — és az emberi nem szebbik fele az én fejtegetésem nélkül is tisztában van azon legbensőbb összefüggés iránt, mely létezik egy kifogástalan öltözék és egy szép lélek között.

Harmincz percznyi szünet után ismét útra keltünk és jó, az utolsó napok esőjétől kissé nedves ösvényen tovább ballagtunk. A Zimsblössén (szita tisztás), azután meglehetősen legelőhelyen és a mögötte lévő alacsony erdőállományokon átmenve, melyek fölé számos fiatal czőrböly emelkedett, délutáni 3 órakor megérkeztünk a Rainer-gunyóhoz. Itt felmentem a kilátási padhoz, hogy élvezzem az Óriás-zuhatag szemlélését, ezen helyről t. i. fehér, hatalmas esésével, melynek zúgását mindig hallani véljük és még sem halljuk, oly lebilincselőleg hat a szemlélőre. Tovább menve a Róza-menház felé, találtuk Mártont a lóval, ki nem várt minket ily korán, és kinek állatára szükségem nem volt, mivel a legkisebb fáradtságot sem éreztem.

Mivel már világos nyári öltözékek fel-feltünedeztek a látó határon, rejtett helyen csakhamar felcseréltem

rövid kabátomat nyári felöltőmmel, és miután Pál meg Márton biztosítottak arról, hogy hosszú szélei megteszik a kívánt szolgálatot, nyugodt kedélyvel siettem a civilizatio elé. Pál kevélyen beszélt Mártonnak hátam megett hegyi utunkról, és nem is tartóztatta magát, hogy közléseket ne tegyen viselt dolgainkról egy tátrafüredi vendégnek és hölgyeinek, kikkel találkoztunk és kiknek talán gyakrabban hordárjuk lehetett.

Így eljutottunk 3 $\frac{1}{2}$ óra után a Róza-menházhoz, mely hemzsegett a látogatóktól, mégis sikerült nekem stratégiai ügyességgel elfoglalni a Tarpataki-vizesésekhez lemenő néhány vendégektől elhagyott alkalmas helyet.

Két emberemnek szabad zsákmányul adtam kosarunk felmaradt tartalmát; magam pedig kéjelegtem jó kávénak, kitűnő, kizárólag e célra fenntartott havannának és a Róza menház terrassáról való hasonlíthatatlannul szép kilátásnak hármias élvezetében.

Elöttem csillogtak ezüst-zölden és kékes ködben a Közép-orum és a Lomniczi-csúcs a kék égboltozat alatt, köztök feküdt a Kistarpataki-völgy hosszában még a naptól megvilágítva, félig pedig már a Közép-orum árnyában; lábaim előtt az egyesült Tarpataki-völgy még melegen és majdnem egészen napsütötten terült el. A völgy felől az esések zúgása érinté fületem és az erdő zöldjéből alólról közvetlenül lábaim előtt a nap hevétől kicsalva, a czörbölyök, fenyők és nyírek balzsamos, lelket üdítő illata szállt fel hozzám.

Mindenben a hegyek komoly fennsége daczára mégis színpompa, melegtől áthatottság és élet volt körültem, és minden felett a szabadság szelleme lengett. Mintha a délnek varázsa honolna a havasok e világán; ezen látvány és az ég királynőjének hatalmas sugarainál eszembe jutottak a szegény, már félig feledett Beck Károly gyönyörű versei:

„Du schönes Ungarland! Berg Schlucht und See!
Als Buhle kommt der Himmel dir entgegen,
In dir begrüsst er seine Danaë
Und küsst dich heiss im goldnen Strahlenregen!

Órákig elültem volna ezen pompás helyen és elmerenghettem volna az előttem feltáruló, nagy, szabad természetben; nem is felejtkeztem meg ezen szép helyért hálából azon hölgyről megemlékezni, ki dalának hatal-

mával az első adta a Róza-menház felépítésének gondolatát és kinek nevét a menház háladosan viseli.

Míg a szemlélésbe merülve ott ültem, a menházból buzgó alelnökünk, Döller őrnagy, merült fel, ki rövid ebéd után az őt felkeresett jó barátaival ott az álom istenének látszott áldozatot hozni. Azonnal elfoglalta a még mellettem levő üres helyet, és így a legkellemesebb társaságban élvezhetém kávémaradékát vagyis inkább annak második kiadását, meglegeedettséggel válaszolván közben a napi dolgaimról élénken kérdezősködőnek.

Egyszersmind elég könnyelmű voltam Döller barátomnak megígérni, hogy papírosra teszem legközelebbi Évkönyvünk számára kutató utazásomat, miből az olvasó megtudhatja, egyedül mely oknál fogva fosztottam meg idejétől ezen sorokkal.

Végre fél hatkor embereimmel elindultam. Pált és Mártont hátvédül hagytam öltözetem bizonyos hiányos részének fedezésére, mi nekem a felöltő hosszának és az e körül a mai különös ezél végett elsajátított ügyességem daczára, tekintve az ösvény meredekségét, épen nem látszott szükségtelennek.

Így a szükséges hátfedezettel jól ellátva, nyugodt lélekkel felmentem a Tarajkára. Onnét még egy hosszú pillantást vetettem a szép völgyre, melyet a Nagyazalóki-csúcs árnyékba kezdett borítani, és túl a napsütötte Közép-orom és a Lomnici-csúcsra, melyek reggel a csorbából való kilépésemkor üdvözöltek, azután pedig Tátra-Füred felé fordultam.

Márton kívánságára, kinek méltóságával ellenkezett az üres lóval utánam ballagni, még akaratom ellenére — hegyről le a lovaglás épen nem valami kellemes dolog lévén — fel kellett harczni ménemre szállanom és bevonultam büszkén mint egy hadvezér nyert csata után 6 órakor Tátra-Füredre, épen akkor húzták rá a cigányok.

Fent szobámban a hegedűk méla hangja és a czimbalom érczes rezgése rövid álomba ringattak.

8 órakor este Schwarz és én üdén és fáradság nélkül ültünk együtt egy pohár bor mellett és elbeszéltek kölcsönösen tetteinket, ő a zergebakról, melyet a Közép-oromon löttek, én pedig csorbámról.

Jegyzetek.

1. Valamennyi, az időre vonatkozó adat pontosan az illető helyen naplómbe való feljegyzéseken alapúl.

2. A kinek pedig a csorbához való felmeneti idő ellentétben a 4 és egy negyed órai idővel, mely alatt a Rainer-gunyhóhoz értünk, feltűnnék, az gondolja meg, hogy először Pál némileg tévútra vezetett, és másodszor, hogy egész kényelemmel és növényeket gyűjtve ballagtunk a völgyön végig.
